

Karol Ryszkowski

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

ORCID: 0000-0003-2744-3533

**KWESTIA *SMALL CLAIMS* W ARBITRAŻU HANDLOWYM
W PRAWIE POLSKIM¹**

8 września 2019 r. weszła w życie nowelizacja postępowania arbitrażowego w zakresie czterech przepisów, a więc reforma k.p.c. z 2019 r. nie ominęła także arbitrażu. Zmiany te wprowadziła ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych. Nowelizacją zostały objęte następujące przepisy k.p.c.: art. 1157, 1161 § 3, art. 1163, a w art. 1169 dodano § 2^{1[2]}, których pierwszorzędnym celem nie było jednak zapewnienie przyspieszenia postępowania arbitrażowego.

Przed nowelizacją w 2019 r. nastąpiła duża nowelizacja k.p.c. ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która miała wiele implikacji dla praktyki i doktryny. W doktrynie wskazano już na znaczenie tej nowelizacji.

„Szybki rozwój i postępująca komplikacja stosunków prawnych oraz permanentnie wzrastający wpływ spraw do sądów spowodowały konieczność zreformowania modelu procesu cywilnego. Konieczne stało się przyspieszenie postępowania sądowego oraz wprowadzenie rozwiązań umożliwiających skrócenie czasu oczekiwania na rozstrzygnięcie, jak również ułatwiających stronom dochodzenie swych roszczeń”³.

„Spośród wielu przedstawianych uzasadnień zmiany systemowe służyć mają «naprawie» polskiego sądownictwa, zwiększeniu jego efektywności, usunięciu najpoważniejszych mankamentów, przybliżeniu sądów do obywatela”⁴.

¹ Publikacja została dofinansowana ze środków subwencji przyznanej Uniwersytetowi Ekonomicznego w Krakowie.

² K. Ryszkowski, *Spory ze stosunku spółki w postępowaniu przed sądem polubownym w świetle nowelizacji KPC*, ADR 2020, nr 2(50), s. 85.

³ P. Fik, *Rozdział XVI. Postępowanie uproszczone po nowelizacji z 4.7.2019 r.* [w:] *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego z 4.7.2019 r. w praktyce*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, F. Flejszar, M. Malczyk, Warszawa 2020, s. 273.

⁴ M. Gutowski, P. Kardas, *O nowym modelu polskiej procedury cywilnej – uwagi wprowadzające do „Palestry” 11–12/2019 poświęconej nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, „Palestra” 2019, nr 11–12, s. 8.

„Charakter i zakres wprowadzonych nią w poszczególnych instytucjach procesowych zmian jest bardzo zróżnicowany. Jednym z głównych założeń, którymi kierowali się autorzy projektu nowelizacji, było usprawnienie i przyspieszenie postępowania. Sposób, w jaki cel ten został osiągnięty przez ustawodawcę, budzi istotne wątpliwości z punktu widzenia realizacji prawa do sądu, którego elementem jest prawo do odpowiednio ukształtowanego (sprawiedliwego) postępowania sądowego”⁵.

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw ustawodawca dokonał jednej z największych zmian w podstawowym akcie procesowym ostatnich 30 lat. W zasadzie zmiany te dotyczyły każdej części Kodeksu odnoszącej się do postępowania w I instancji⁶.

Reforma k.p.c. wprowadzona tą ustawą nie ominęła postępowań przyspieszonych zwartych w Kodeksie, w tym postępowania nakazowego i upominawczego. Nie wprowadziła ona jednak regulacji, które doprowadziłyby do przyspieszenia postępowania arbitrażowego bądź postępowania postarbitrażowego.

W literaturze przedmiotu do podstawowych cech arbitrażu handlowego są zaliczane:

- „a) działanie arbitrażu handlowego z woli stron sporu,
- b) szybki i odformalizowany charakter postępowania prowadzącego do rozstrzygnięcia sporu,
- c) «ograniczone» stosowanie przepisów prawa materialnego przy rozstrzyganiu sporu, z możliwością zastosowania zasady słuszności (*ex aequo et bono*),
- d) poufny charakter postępowania arbitrażowego oraz treści wyroku”⁷.

„Elementem konstytutywnym arbitrażu jest działanie z woli stron, natomiast dwie kolejne cechy są raczej zaletami arbitrażu handlowego. Pomimo że arbitraż handlowy ma być szybki i odformalizowany, to jednak w praktyce zdarza się, że niektóre postępowania ciągną się latami”⁸. Tym bardziej że strony mogą ustalić, że postępowanie przed sądem arbitrażowym będzie dwuinstancyjne.

W literaturze polskiej zasadę prowadzenia postępowania przed sądem arbitrażowym przez zespół orzekający w sposób, jaki uzna za właściwy, wywodzi się z fundamentalnych cech arbitrażu: szybkości oraz odformalizowanego charakteru, natomiast w literaturze zagranicznej także z zasady sprawności i uczci-

⁵ F. Flejszar, *Rozdział XV. Postępowanie nakazowe i postępowanie upominawcze po nowelizacji z 4.7.2019 r. – wybrane zagadnienia* [w:] *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego z 4.7.2019 r. w praktyce*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, F. Flejszar, M. Malczyk, Warszawa 2020, s. 255.

⁶ P. Ryłski, *O nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z 4.07.2019 r. w ogólności*, „Palestra” 2019, nr 11–12, s. 33.

⁷ A. Szumański [w:] *System Prawa Handlowego*, t. VIII: *Arbitraż handlowy*, red. A. Szumański, Warszawa 2015, s. 14.

⁸ K. Ryszkowski, *Klauzula procesowego porządku publicznego w arbitrażu handlowym w prawie polskim na tle innych systemów prawnych*, Warszawa 2019, s. 100.

wości procesu⁹. Zasady te służą również za uzasadnienie dla postępowań przyspieszonych, tj. postępowania upominawczego, nakazowego i elektronicznego postępowania upominawczego.

Zasada prowadzenia postępowania przed sądem arbitrażowym bez zbędnej zwłoki (zbędnych opóźnień i wydatków) została *expressis verbis* zamieszczona w art. 17 ust. 1 zd. 2 Regulaminu Arbitrażowego UNCITRAL. Jest to ogranicznik zasady prowadzenia postępowania przed sądem arbitrażowym przez zespół orzekający w sposób, jaki uzna za właściwy¹⁰.

Zasada ta, a przede wszystkim jej pierwszy człon, wywodzi się z cechy podstawowej dla postępowania arbitrażowego, tj. jego szybkości. W zakresie sprawności procesu zasada ta pokrywa się z zasadą zapewnienia sprawnego i sprawiedliwego procesu. Gwarancją materialną zasady prowadzenia postępowania arbitrażowego bez zbędnej zwłoki jest kolejna zasada techniczno-prawna, tj. ustalenia harmonogramu wstępnego postępowania arbitrażowego. Wszystkie powyższe zasady również zawarte są w art. 17 Regulaminu Arbitrażowego UNCITRAL¹¹.

Zasada sprawności i szybkości postępowania arbitrażowego na kanwie prawa polskiego wchodzi w skład procesowego porządku publicznego¹², „a tym samym jest chroniona poprzez instytucję klauzuli porządku publicznego (właściwie klauzulę procesowego porządku publicznego)”¹³.

Zasada sprawności i szybkości postępowania arbitrażowego może zostać naruszona poprzez zbytnią nieuzasadnioną przewlekłość postępowania polubownego przez arbitrów¹⁴. Remedium na ten stan rzeczy stanowi postępowanie przyspieszone stosowne w szczególności w sprawach drobnych sporów, tj. *small claims*¹⁵.

„Pogląd o tym, że zasada sprawności i szybkości postępowania arbitrażowego może zostać naruszona poprzez zbytnią nieuzasadnioną przewlekłość postępowania arbitrażowego przez sędziów arbitrażowych, jest podzielany przez orzecznictwo”¹⁶. W postanowieniu z dnia 9 lipca 2008 r. (sygn. V CZ 42/08) Sąd Najwyższy orzekł, iż istnieje „bardzo duża autonomia postępowania polubownego, całkowicie zgodna z zamierzeniami ustawodawcy, wydatnie ograniczająca możliwości kontrolne sądu powszechnego. Podstawowym celem tej regulacji praw-

⁹ A. Szumański, *Magna Carta międzynarodowego arbitrażu handlowego w świetle art. 17 Regulaminu Arbitrażowego UNCITRAL z 2010 r.*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2011, nr 7, s. 7.

¹⁰ *Ibidem*, s. 11.

¹¹ A. Szumański [w:] *Regulamin Arbitrażowy UNCITRAL. Komentarz*, red. P. Nowaczyk, A. Szumański, M. Szymańska, Warszawa 2011, s. 280.

¹² K. Ryszkowski, *Klauzula procesowego porządku...*, s. 100.

¹³ K. Ryszkowski, *Problem small claims w arbitrażu handlowym w prawie polskim* [w:] *Maloznačnispori: evropejskij ta ukraińskij docvidvirišennâ*, red. Ī. Īzarova, R. Flejszar, R. Hanik-Pospolitak, Kijów 2018, s. 150.

¹⁴ *Ibidem*, s. 418.

¹⁵ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 151.

¹⁶ *Ibidem*.

nej jest szybkość postępowania w załatwianiu sporów cywilnoprawnych, a nie tworzenie dodatkowej fazy postępowania przedsądowego. Strony decydujące się na poddanie sporu sądowi polubownemu muszą się więc liczyć z tymi uwarunkowaniami, polegającymi także na nikłej kontroli zewnętrznej jego wyroków”.

„Powyższe zapatrywanie znajduje swój wyraz w bardziej sformalizowanym postępowaniu, to jest w postępowaniu przed sądem powszechnym w instytucji *small claims*”¹⁷, czego przejawem na gruncie k.p.c. są m.in. przepisy normujące postępowanie uproszczone.

Należy zadać pytanie, czy istnieje uzasadniona potrzeba odrębnego uregulowania instytucji *small claims* w postępowaniu polubownym w prawie polskim, w szczególności ze względu na jego bardziej odformalizowany charakter i większą dyskrecjonalność arbitrow, a jeśli tak, to trzeba spytać o umiejscowienie uregulowania tej instytucji¹⁸.

Normatywna zasada umożliwiająca prowadzenie postępowania przed sądem polubownym przez zespół orzekający w sposób, jaki uzna za właściwy, zawarta jest *expressis verbis* w art. 17 ust. 1 zd. 1 Regulaminu Arbitrażowego UNCITRAL, i również znajduje się w art. 1184 § 2 zd. 1 k.p.c., który to implementuje treść art. 19 ust. 2. zd. 1 Ustawy Modelowej UNCITRAL do polskiego porządku prawnego¹⁹. Zasada ta rozciąga się też na postępowanie dowodowe²⁰.

Normatywny charakter zasady prowadzenia postępowania przed sądem arbitrażowym przez zespół orzekający w sposób, jaki uzna za właściwy, zawarta jest w art. 1184 § 2 k.p.c.²¹, zgodnie z którym w „braku odmiennego uzgodnienia stron, sąd polubowny może, z zastrzeżeniem przepisów ustawy, prowadzić postępowanie w taki sposób, jaki uzna za właściwy. Sąd polubowny nie jest związany przepisami o postępowaniu przed sądem”.

W art. 1184 § 2 k.p.c. wyrażono *expressis verbis* na kanwie prawa polskiego brak związania przez sąd arbitrażowy przepisami postępowania przed sądem państwowym, jednak nie ma to zastosowania do bezwzględnie wiążących przepisów Części piątej k.p.c. zatytułowanej *Sąd polubowny (arbitrażowy)*²², „z kolei Część piąta KPC nie zawiera odesłania ani unormowania analogicznego do postępowania uproszczonego uregulowanego w Części pierwszej KPC Dziale VI Postępowanie uproszczone art. 505¹ KPC – art. 505¹⁴ KPC”²³.

W postanowieniu z dnia 2 kwietnia 2003 r. (sygn. I CK 287/02) Sąd Najwyższy orzekł, iż „w postępowaniu przed sądem polubownym nie jest wyłączone stosowanie przepisów o postępowaniu nakazowym (art. 484¹–497 k.p.c.). Strony do chwili rozpo-

¹⁷ K. Ryszkowski, *Problem small claims...* s. 151.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ A. Szumański, *Magna Carta...*, s. 6.

²⁰ *Ibidem*, s. 8.

²¹ K. Ryszkowski, *Klauzula procesowego porządku...*, s. 216.

²² *Ibidem*.

²³ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 152.

częcia postępowania przed tym sądem mogą same określić „tryb postępowania, który powinien być stosowany w toku rozpoznawania sprawy” (art. 705 § 1 k.p.c.), a jeżeli tego nie uczyniły, sąd polubowny stosuje „taki tryb postępowania, jaki uzna za właściwy”. Sąd nie jest związany przepisami postępowania cywilnego, nie może jednak zaniechać wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy (art. 705 § 2 k.p.c.). Normami k.p.c., których strony nie mogą wyłączyć lub je zmodyfikować dla postępowania przed sądem polubownym, są bezwzględnie obowiązujące przepisy Księgi trzeciej k.p.c. dotyczące właśnie tego sądu.

Sąd Najwyższy uznał w świetle wynikającej z dawnego art. 705 § 1 k.p.c. swobody w kształtowaniu trybu postępowania stosowanego przez sąd polubowny, że nie można wykluczyć stosowania w postępowaniu przed sądem polubownym przepisów o postępowaniu nakazowym²⁴. W postanowieniu tym Sąd Najwyższy ponadto wyraził zasadę, iż strony mogą same określić, aż do chwili rozpoczęcia postępowania przed sądem arbitrażowym, tryb tego postępowania²⁵.

„Nowelizacją KPC z dnia 28.7.2005 r. [ustawą o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 178, poz. 1478)], wprowadzono Część Piątą. Sąd polubowny (arbitrażowy) (art. 1154–1217) KPC, jednocześnie uchylając Księgę trzecią. Sąd polubowny (art. 695–715) Części pierwszej. Postępowania rozpoznawczego (art. 15–729) dawnego KPC”²⁶. Postanowienie sygn. I CK 287/02 wydane na kanwie dawnego art. 705 § 1 k.p.c. zachowuje swą aktualność w świetle obecnego brzmienia art. 1184 k.p.c.²⁷

Skoro stronom przysługuje swoboda w wyborze trybu postępowania, to mogą także wybrać tryb uregulowany w art. 505¹–505¹⁴ k.p.c., jednak należy oczywiście brać pod uwagę przedmiot sporu, który z reguły będzie odbiegać od tych z art. 505¹ k.p.c. Nadto zawsze należy mieć na względzie to, czy przedmiot ten jest zdalny arbitrażowo, a skutki uznania albo stwierdzenia wykonalności orzeczenia wydanego przez sąd polubowny nie będą sprzeczne z porządkiem publicznym, ponieważ może to powodować odmowę uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu arbitrażowego bądź uchylenie takiego wyroku²⁸.

Trzeba jednak pamiętać, że zasada ta działa również w przeciwnym kierunku, ponieważ przyjmuje się, że strony mogą zgodnie wyłączyć stosowanie trybu przyspieszonego nawet w przypadku drobnych sporów, na podstawie zasady autonomii woli stron w swobodnym kształtowaniu stosunku prawnego²⁹.

²⁴ Ł. Błaszczak, M. Ludwik, *Sądownictwo polubowne (arbitraż)*, Warszawa 2007, s. 215–216.

²⁵ *Ibidem*, s. 219.

²⁶ K. Ryszkowski, *Klauzula procesowego porządku...*, s. 78.

²⁷ K. Ryszkowski, *Zakres kognicji sądu polubownego (zdatność arbitrażowa) w prawie polskim na tle innych systemów prawnych*, niepubl. praca magisterska na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, s. 64.

²⁸ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 153–154.

²⁹ A.W. Wiśniewski, *Fast-track, czyli arbitraż przyspieszony – po polsku*, „Przegląd Arbitrażowy” 2010, nr 2(2), s. 21–22.

Należy podkreślić, że polski system prawny nie funkcjonuje w próżni ani w odseparowaniu od pozostałych systemów prawnych³⁰. Należy więc wziąć pod uwagę zagraniczne rozwiązania³¹.

W literaturze zagranicznej przyjmuje się, że sąd arbitrażowy może wypełnić luki pozostawione przez strony w kontrakcie lub dostosować go do zmienionych okoliczności, również w takim zakresie, w jakim sąd powszechny nie miałby takiej kompetencji³². Skoro sąd polubowny może więcej, to zgodnie z *argumentum a maiori ad minus* może także mniej. Jeśli więc sąd polubowny ma prawo stosować bardziej restrykcyjne postępowanie, to może też stosować postępowanie uproszczone (jeśli może działać na podstawie bardziej skomplikowanej procedury, to może również na podstawie uproszczonej)³³.

Fast track arbitration, czyli postępowanie przed sądem polubownym prowadzone w trybie przyspieszonym, jest procedurą szczególną, która przewiduje uproszczenie, a więc także przyspieszenie całego postępowania polubownego. Z reguły procedura ta stosowana jest w sprawach o mniejszej wartości przedmiotu sporu, a za zgodą stron może być wykorzystana w każdym przypadku postępowania arbitrażowego³⁴. Arbitraż przyspieszony to nowa instytucja prawa arbitrażowego, która ma na celu realizację postulatu szybkości i odformalizowania postępowania polubownego. Pojęcia trybu przyspieszonego w postępowaniu polubownym, procedury *fast track* oraz *expedited procedure* są synonimiczne. Określenie *fast track* to międzynarodowy termin, który został przyjęty jako narzędzie służące do opisu trybu przyspieszonego do języka polskiego arbitrażu handlowego. Termin *expedited procedure* funkcjonuje natomiast jako anglojęzyczne określenie postępowania arbitrażowego w trybie przyspieszonym³⁵.

Jedną z najbardziej popularnych instytucji arbitrażowych na świecie, Międzynarodowa Izba Handlu w Paryżu (International Chamber of Commerce – ICC), zmieniła swój Regulamin Arbitrażowy. Zmiany te weszły w życie 1 marca 2017 r.

Najważniejszą zmianą jest wprowadzenie postępowań przyspieszonych (*Expedited Procedure*) we wszystkich sporach arbitrażowych, w których wartość przedmiotu sporu jest nie wyższa niż 2 miliony dolarów (tzw. *small claims*). Nadto strony niezależnie od wartości przedmiotu sporu mogą ustalić, iż postępowanie będzie toczyło się w trybie przyspieszonym³⁶. „Postępowanie przyspieszone zostało uregu-

³⁰ K. Ryszkowski, *Klauzula procesowego porządku...*, s. X.

³¹ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 154.

³² D.S.J. Sutton, J. Gill, *Russell on Arbitration*, London 2003, s. 261–262.

³³ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 154.

³⁴ W. Jurcewicz, *Szczególne tryby postępowania mające na celu zapewnienie szybkości postępowania arbitrażowego* [w:] *Arbitraż i mediacja. Księga jubileuszowa dedykowana doktorowi A. Tynelowi*, Warszawa 2012, s. 221.

³⁵ J. Szumańska, *Postępowanie przyspieszone w arbitrażu (fast track)*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2017, nr 39, s. 260.

³⁶ M. Kozłowska, *Szybsze i prostsze postępowania arbitrażowe*, <http://www.codozasady.pl/szybsze-i-prostsze-postepowania-arbitrazowe/> (29.10.2018).

lowane w nowym art. 30 Regulaminu ICC oraz w Dodatku VI (*Appendix VI: Expedited Procedure Rules*). Nowe regulacje stanowią odbicie regulacji przyjętych przez inne instytucje arbitrażowe, w tym Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (SCC), Swiss Chambers' Arbitration Institution (SCAI), London Court of International Arbitration (LCIA) oraz Singapore International Arbitration Centre (SIAC)³⁷, a nadto The Arbitration Institute of the Finland Chamber of Commerce i Hongkong International Arbitration Centre (HKIAC)³⁸.

Można więc w praktyce międzynarodowej mówić o pewnym wykształconym modelu postępowania w sprawach *small claims*³⁹.

W regulaminach polskich stałych sądów arbitrażowych można znaleźć analogiczne rozwiązania, przy zastrzeżeniu niższej wartości sporów, do których stosuje się postępowania przyspieszone⁴⁰, w tym w Regulaminie Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie, który wprowadził procedurę *small claims* (jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 80 tysięcy zł albo za zgodą stron również gdy przekracza tę kwotę) zawartą w § 53 Regulaminu Arbitrażowego, obowiązującą od 1 czerwca 2018 r.

„Tym samym zapewnienie realizacji zasady sprawności i szybkości postępowania arbitrażowego w prawie polskim w postaci instytucji *small claims*, tak jak w rozwiązaniach zagranicznych, następuje na poziomie regulaminów stałych sądów arbitrażowych, a nie ustawowej regulacji. Jest to rozwiązanie zbieżne z rozwiązaniami przyjętymi przez wiodące zagraniczne stałe sądy arbitrażowe, a więc jako takie nie wymaga ono zmiany”⁴¹. Obecnie należy obserwować, jakie skutki w praktyce mają te rozwiązania.

Ze względu na swobodę stron w kształtowaniu trybu postępowania stosowanego przez sąd arbitrażowy nie można wykluczyć stosowania w postępowaniu przed sądem polubownym *ad hoc* trybu przyspieszonego w *small claims*, w tym trybu uregulowanego w jednym z regulaminów stałych sądów arbitrażowych⁴².

Podsumowując, obecna regulacja postępowania polubownego w k.p.c., czyniąc zadość wyrażonemu w art. 6 k.p.c. postulatowi szybkości postępowania, nie wymaga odrębnej regulacji w zakresie *small claims*.

Bibliografia

Błaszczak Ł., Ludwik M., *Sądownictwo polubowne (arbitraż)*, Warszawa 2007.

Flejszar F., *Rozdział XV. Postępowanie nakazowe i postępowanie upominawcze po nowelizacji z 4.7.2019 r. – wybrane zagadnienia* [w:] *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego z 4.7.2019 r. w praktyce*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, F. Flejszar, M. Malczyk, Warszawa 2020.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ J. Szumańska, *Postępowanie przyspieszone...*, s. 262.

³⁹ K. Ryszkowski, *Problem small claims...*, s. 156.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*, s. 157.

- Fik P., *Rozdział XVI. Postępowanie uproszczone po nowelizacji z 4.7.2019 r.* [w:] *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego z 4.7.2019 r. w praktyce*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, F. Flejszar, M. Malczyk, Warszawa 2020.
- Gutowski M., Kardas P., *O nowym modelu polskiej procedury cywilnej – uwagi wprowadzające do „Palestry” 11–12/2019 poświęconej nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, „Palestra” 2019, nr 11–12.
- Jurcewicz W., *Szczególne tryby postępowania mające na celu zapewnienie szybkości postępowania arbitrażowego* [w:] *Arbitraż i mediacja. Księga jubileuszowa dedykowana doktorowi A. Tynelewi*, Warszawa 2012.
- Kozłowska M., *Szybsze i prostsze postępowania arbitrażowe*, <http://www.codozasady.pl/szybsze-i-prostsze-postepowania-arbitrazowe>.
- Rylski P., *O nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego ustawą z 4.07.2019 r. w ogólności*, „Palestra” 2019, nr 11–12.
- Ryszkowski K., *Adjudication on Principles of Equity in the Proceedings before the Arbitral Tribunal in the Polish Law Compared to Other Legal Systems*, „Cadernos de Dereito Actual” 2019, no. 12.
- Ryszkowski K., *Arbitraż handlowy w prawie unijnym ze szczególnym uwzględnieniem klauzuli porządku publicznego* [w:] *Sto lat polskiego prawa handlowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Kidybie*, t. II, red. M. Dumkiewicz, K. Kopaczyńska-Pieczniak, J. Szczotka, Warszawa 2020.
- Ryszkowski K., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 7.5.2009 r. – Problem zdatności arbitrażowej sporów ze stosunku spółki*, ADR 2011, nr 3(15).
- Ryszkowski K., *Klauzula porządku publicznego jako klauzula generalna w arbitrażu handlowym w prawie polskim*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2014, nr 3.
- Ryszkowski K., *Klauzula porządku publicznego w postępowaniu przed sądem polubownym a zdatność arbitrażowa*, ADR 2013, nr 1(21).
- Ryszkowski K., *Klauzula procesowego porządku publicznego w arbitrażu handlowym w prawie polskim na tle innych systemów prawnych*, Warszawa 2019.
- Ryszkowski K., *Orzekanie na zasadach słuszności w postępowaniu przed sądem arbitrażowym – summum ius summa iniuria?*, ADR 2011, nr 1(13).
- Ryszkowski K., *Problem small claims w arbitrażu handlowym w prawie polskim* [w:] *Maloznačnispori: evropejskij ta ukrains'kij docivdiviršennâ*, red. Ī. Īzarova, R. Flejszar, R. Hanik-Pospolitak, Kijów 2018.
- Ryszkowski K., *Sporo ze stosunku spółki w postępowaniu przed sądem polubownym w świetle nowelizacji KPC*, ADR 2020, nr 2(50).
- Ryszkowski K., *The Public Policy Clause as the General Clause in Commercial Arbitration in the Polish Law in the Context of the Principles of Social Coexistence*, „Cadernos de Dereito Actual” 2020, no. 13.
- Ryszkowski K., *Zakres kognicji sądu polubownego (zdatność arbitrażowa) w prawie polskim na tle innych systemów prawnych*, niepubl. praca magisterska na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- Ryszkowski K., *Zdatność arbitrażowa w sporach z zakresu własności intelektualnej w prawie polskim na tle prawa niemieckiego oraz prawa amerykańskiego*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2020, t. XXX, nr 1.
- Sutton D.S.J., Gill J., *Russell on Arbitration*, London 2003.
- System Prawa Handlowego, t. VIII: *Arbitraż handlowy*, red. A. Szumański, Warszawa 2015.
- Szumański A., *Magna Carta międzynarodowego arbitrażu handlowego w świetle art. 17 Regulaminu Arbitrażowego UNCITRAL z 2010 r.*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2011, nr 7.

Szumańska J., *Postępowanie przyspieszone w arbitrażu (fast track)*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2017, nr 39.

Wiśniewski A.W., *Fast-track, czyli arbitraż przyspieszony – po polsku*, „e-Przegląd Arbitrażowy” 2010, nr 2(2).

Streszczenie

Jedną z ważnych cech arbitrażu jest jego szybkość. Należy zadać pytanie sobie, czy istnieje uzasadniona potrzeba odrębnego uregulowania *small claims* w arbitrażu handlowym w prawie polskim, w szczególności ze względu na jego bardziej nieformalny charakter i większą swobodę arbitrów, a jeśli tak, to należy zapytać o lokalizację regulacji tej instytucji. *Small claims* mają fundamentalne znaczenie dla postępowań w arbitrażu handlowym handlu, ponieważ gwarantują szybkość w arbitrażu.

Słowa kluczowe: *small claims*, klauzula porządku publicznego, zdatność arbitrażowa, arbitraż, orzekanie na zasadach słuszności, prawo spółek, prawo umów

THE MATTER OF THE SMALL CLAIMS IN THE POLISH COMMERCIAL ARBITRATION LAW

Summary

One of the important features of arbitration is its speed. A question should be asked as to whether there is a legitimate need for separate regulation of small claims in commercial arbitration proceedings in Polish law, in particular, due to its more informal character and greater discretion of arbitrators, and if so, one ought to ask about the location of the regulation of this institution. Small claims have fundamental importance for commercial arbitration proceedings because they guarantee the implementation of speed in arbitration.

Keywords: small claims, public policy, clause, arbitrability, arbitration, equity, company law, contract law